

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

**Directoraat-generaal Natuur
& Regio**

Directie Natuur en Biodiversiteit

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Datum 22 januari 2013
Betreft Aanbieding TEEB Bonaire

Geachte Voorzitter,

Bijgaand treft u de resultaten van de TEEB-studie Bonaire. De studie bestaat uit acht deelrapporten en vijf door de onderzoekers ontwikkelde policy briefs met beleidsaanbevelingen.

Op 31 januari a.s. is er een algemeen overleg gepland over TEEB. Tijdens dat AO zal ik nader in gaan op de verworven kennis en het vervolgtraject. Met het oog op het komende AO doe ik u hierbij de studieresultaten toekomen.

TEEB staat voor The Economics of Ecosystems and Biodiversity. Deze studie brengt in beeld wat de economische waarde van de natuur op Bonaire is. De studie is uitgevoerd door de VU Amsterdam in samenwerking met onderzoeksbureau WICKS, in het kader van TEEB-Nederland.

De onderzoekers concluderen dat de natuur op Bonaire jaarlijks 105 miljoen dollar waard is. Daarvan zijn 37 miljoen dollar feitelijke opbrengsten voor Bonaire; de rest van het bedrag is gebaseerd op een zogenaamde willingness to pay studie. Dat is een studie naar de betalingsbereidheid van zowel Nederlanders als Caribianen voor het in stand houden van de Bonairiaanse natuur. Willingness to pay is een internationaal veel gebruikte maat voor de waarde die een bevolking aan bepaald beleid of bepaalde maatregelen hecht.

Het bedrag van 37 miljoen dollar per jaar maakt inzichtelijk dat natuur een zeer belangrijke bron van inkomsten is voor Bonaire. Het rechtvaardigt mijns inziens een stevige inzet op het behoud van de biodiversiteit. Het Rijk is daar ten dele verantwoordelijk voor, aldus de Wet grondslagen natuurbeheer- en bescherming BES. Dit voorjaar leg ik u het Natuurbeleidsplan Caribisch Nederland voor waaruit blijkt hoe ik invulling geef aan deze verantwoordelijkheid. Ook heb ik uw Kamer 17 januari jl. geïnformeerd over de middelen die ik beschikbaar stel voor natuur op Caribisch Nederland.

Ons kenmerk

DGNR-NB / 13007212

Bijlage(n)

13

Naar aanleiding van deze TEEB-studie zal een vervolgtraject ingezet worden. Dat richt zich ondermeer op het ontwikkelen van instrumenten om de verworven kennis bruikbaar te maken voor het beleid. Ook voor Sint Eustatius en Saba zullen soortgelijke studies verricht worden. Hierover zal ik uw Kamer informeren.

(w.g.) Sharon A.M. Dijkma
Staatssecretaris van Economische Zaken